

S t a n o v i s k o
Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých
opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění pozdějších
předpisů**

I.

K celkovému zaměření návrhu

Předkládaný návrh zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „návrh zákona“) je návrhem implementačním, který zpřesňuje transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES. Návrh zákona dále odstraňuje nedostatky v implementaci na základě doporučení Finančního akčního výboru (FATF), a to konkrétně nedostatky, které byly České republice vytknuty v rámci hodnocení výboru Moneyval, a dále zapracovává výsledky Národního hodnocení rizik a související Akční plán prevence a boje proti praní peněz a financování terorismu, který byl přijat na základě usnesení vlády ČR č. 616 ze dne 12. července 2021. Obsahem návrhu zákona jsou též opatření spočívající zejména v úpravě procesů kontroly klienta, zvýšení horní hranice pokuty pro osoby odpovědné za porušení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „AML zákona“) a další technické změny.

Nejpodstatnější se rovněž z hlediska boje proti korupci a hodnocení a eliminace korupčních rizik jeví následující změny:

- nově se stávají povinnými osobami insolvenční správci a restrukturalizační správci (druzí jmenovaní až v případě schválení příslušného zákona o preventivní restrukturalizaci, který byl v době tvorby stanoviska projednáván ve výborech Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR),
- odstraňuje se výjimka pro provozovatele určitých druhů internetových hazardních her – konkrétně on-line loterií a on-line binga,
- explicitně se vymezují obchodníci s drahými kameny a drahými kovy jako povinné osoby,
- explicitně se upravuje možnost neprovedení kontroly klienta v případě, kdy by mohlo dojít k zmaření šetření podezřelého obchodu,
- zvyšuje se horní hranice pokuty pro osoby zodpovědné za porušení AML zákona na 1 000 000 Kč tak, aby byla sankce dostatečně odrazující např. i pro členy statutárního orgánu, správní rady nebo dozorčí rady banky.

II.

Vztah k vládní protikorupční politice

Vazba mezi opatřeními proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a protikorupčními opatřeními je velmi těsná, kdy se opatření z obou skupin buď vzájemně podporují, doplňují a zesilují, nebo jsou taková opatření přímo přiřaditelná do obou zmíněných skupin. V oblasti existuje úzká institucionální spolupráce mezi odpovědnými ministerstvy, ostatními ústředními správními úřady a orgány činnými v trestním řízení. Na národní úrovni jde např. o Národní hodnocení rizik k v oblasti prevence praní peněz a financování terorismu, na mezinárodní úrovni pak např. v rámci působení zástupců ČR ve výboru Moneyval. Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu byla rovněž obsažena ve Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022. Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2023 byl tento návrh zákona přikázán k projednání Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí.

Z hlediska připravované protikorupční legislativy je zde ještě jedno relevantní propojení, kdy novela AML zákona přinese ve spojení se změnovým zákonem k návrhu zákona o ochraně oznamovatelů, který je projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, povinnost zavést vnitřní oznamovací systém pro zaměstnavatele, kteří se nově stanou povinnou osobou podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v plném rozsahu jejich povinností, tj. pro provozovatele on-line loterií a on-line binga, nikoliv ale pro insolvenční nebo restrukturalizační správce.

III.

Způsob projednání návrhu

Návrh zákona byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení ve dnech 12. října 2022 až 10. listopadu 2022. Celkem bylo uplatněno 124 připomínek, z toho 28 zásadních. Návrh je předkládán bez rozporu.

Návrh zákona byl dne 10. března 2023 projednán Pracovní komisí předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k hospodárnému nakládání s majetkem státu a její usnesení bylo využito při textaci návrhu stanoviska Rady.

IV.

Návrh změn

Rada uplatňuje k návrhu zákona následující stanovisko:

- 1) Doporučuje, aby se Ministerstvo financí a Finanční analytický úřad návazně na novelizaci AML zákona dále věnovaly metodické činnosti, dále ji rozvíjely v souladu se současnou dobrou praxí a aby se nad rámec stávajících adresátů zaměřovaly například i na práci s politicky exponovanými osobami s důrazem na to, jak by se i ony jako druhá strana vstupující do transakcí měly chovat.
- 2) S ohledem na to, že pro řadu povinných subjektů je Evidence skutečných majitelů jedním z primárních nástrojů práce, Rada doporučuje, aby Ministerstvo financí s Ministerstvem spravedlnosti společně na základě svého uvážení ať už legislativními, nebo nelegislativními způsoby dále pracovaly na zlepšení dostupnosti, kvality a věrohodnosti údajů v ní obsažených.

V.
Závěr

Rada doporučuje vládě v souladu s článkem 4 odst. 2 písm. a) jednacího řádu Rady schválit materiál „návrh zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů“.

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D.
předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí